

Список використаних джерел

1. Левченко В. Г. Досвід боротьби з корупцією в європейській судовій системі. Матеріали міжнародного науково-освітнього круглого столу студентів та молодих учених (м. Суми, 15–17 вересня 2017 р.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. С. 133–135.
2. Невмержицький Є. В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії: монографія. К. : КНТ, 2008. 368 с.
3. Ситник Л. С. Можливості використання європейського досвіду протидії корупції в Україні. Економіка і організація управління. 2016. № 2 (22). С. 174–180.
4. Matti Joutsen, Juna Keranen. Corruption and the prevention of corruption in Finland. URL: www.om.f

Пушкар Карина Олександрівна

здобувачка ступеня вищої освіти бакалавр
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЕКОЛОГІЧНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Людство завжди стикається з проблемами навколишнього середовища, починаючи від природних катастроф, таких як зміна клімату, до впливу людської діяльності. Екологічна ситуація постійно погіршується. Цивільно-правова відповідальність є важливим інструментом забезпечення екологічної законності та регулювання екологічних правопорушень. Вона є частиною загальної юридичної відповідальності, але має особливості через об'єкт правопорушення, методи обчислення та доведення шкоди. Її основна функція — відшкодування шкоди, завданої екологічними правопорушеннями [1].

Згідно зі статтею 66 Конституції України, кожен зобов'язаний не заподіювати шкоду природі і відшкодовувати збитки. Встановлення юридичної відповідальності за екологічні правопорушення реалізує принципи гуманізму та верховенства права. Відшкодування шкоди може включати відновлення знищених природних ресурсів або компенсацію витрат на покращення довкілля [2].

Відповідальність за порушення екологічного законодавства відрізняється від економічних санкцій, таких як плата за забруднення в межах норм. Проте, якщо забруднення перевищує встановлені норми, порушник повинен понести юридичну відповідальність. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» вимагає повного відшкодування шкоди, включаючи відшкодування неотриманих прибутків і витрат на відновлення довкілля [3].

Цивільно-правова відповідальність за екологічні правопорушення є важливим інструментом для забезпечення екологічної безпеки та захисту

прав громадян. Вона ґрунтується на численних нормативних актах та передбачає відшкодування майнових збитків через цивільний процес. Основною підставою для цієї відповідальності є завдання шкоди, на відміну від кримінальної чи адміністративної відповідальності, де підставою є саме правопорушення [5].

Цивільно-правова відповідальність за екологічні правопорушення має низку специфічних рис. По-перше, її підставою є завдання майнової шкоди екологічним об'єктам. По-друге, суб'єктами таких правовідносин є як фізичні, так і юридичні особи, що вступають у цивільно-правові стосунки щодо майна та немайнових благ, а в окремих випадках — й держава. По-третє, ця відповідальність передбачає застосування матеріальних санкцій [4].

Забруднення навколишнього середовища, перш за все, шкодить здоров'ю людей, викликаючи різноманітні захворювання. Однак шкода може бути завдана не лише здоров'ю, а й майновому стану фізичних та юридичних осіб, що проявляється у вигляді реальних збитків або втрати вигоди.

Конституція України в розділі II «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» гарантує кожному право на безпечне довкілля та відшкодування шкоди, завданої порушенням цього права (ст. 50). Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» (ст. 68) передбачає, що порушення екологічного законодавства тягне за собою різні види відповідальності — дисциплінарну, адміністративну, цивільну та кримінальну.

Цивільно-правова відповідальність за екологічні правопорушення, окрім грошових збитків, може також включати екологічну шкоду. Хоча поняття екологічної шкоди в науці ще не до кінця розроблене, воно зазвичай означає погіршення якості навколишнього середовища [2].

Отже можна сказати, що цивільно-правова відповідальність за екологічні правопорушення сприяє екологічній безпеці та відшкодуванню шкоди. Вона охоплює фізичних і юридичних осіб, передбачає матеріальні санкції та гарантує право на безпечне довкілля. Така відповідальність допомагає запобігати екологічним порушенням і підтримує сталий розвиток.

Список використаної літератури

1. Карташов М. С. Особливості цивільно-правової відповідальності за екологічні правопорушення. Науковий вісник публічного та приватного права. 2021. Вип. 5. Т. 1. С. 128-134.
2. Мороз О. Т., Клименко В. О., Бедунков Г. В. Специфіка цивільно-правової відповідальності за екологічні правопорушення. Вісник НУВГП. Серія «Сільськогосподарські науки». 2021. Вип. 4 (96). С. 80-92.
<https://visnyk.nuwm.edu.ua/index.php/agri/article/view/1169>
3. Оверковська Т. К., Опольська Н. М. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення : навч. посіб. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ». 2020. 252 с. <http://socrates.vsau.org/b04213/html/cards/getfile.php/24510.pdf>
4. Федосєєв, П. М., Бальжик, І.А., Годорова, М. П. Теоретичні та практичні проблеми застосування цивільно-правової відповідальності за

порушення екологічного законодавства в Україні. Наукові записки: серія право. 2023. №15. с. 25-29. DOI: <https://doi.org/10.36550/2522-9230-2023-15-25-29>

5. Миколаєць В. А. Цивільно-правова відповідальність за порушення екологічного законодавства. Науково-практичний журнал «Екологічне право». 2022. Вип. 1-2. С. 40-46. DOI <https://doi.org/10.37687/2413-7189.2022.1-2-4.7>

Пушкар Олег Анатолійович

кандидат юридичних наук,

адвокат Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського

ПРАВО НА ІНФОРМАЦІЮ ТА ПРАВО НА ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ: ПОНЯТТЯ, ОСОБЛИВОСТІ, СПІВВІДНОШЕННЯ

Сучасний період суспільного розвитку характеризується як перехід до інформаційного суспільства, що має нову структуру, в якій вирішальну роль відіграють галузі, пов'язані з отриманням, поширенням та обробкою інформації. При цьому все більшого значення набуває інформаційна взаємодія держави та особистості. Формування у державі інформаційного суспільства має на меті підвищення якості життя громадян, забезпечення конкурентоспроможності країни, розвитку економічної, соціально-політичної, культурної та духовної сфер його життя, модернізацію системи державного управління на основі використання інформаційних та телекомунікаційних технологій.

Україна прагне активного розвитку інформаційно-комунікаційних технологій з тим, щоб вони забезпечували стійке економічне зростання, захист прав і свобод людини, сприяли підвищенню матеріального благополуччя суспільства, розвитку культурної спадщини, стимулювали зміцнення демократичних засад у державі, транспарентності та відповідальності.

Через електронні технології необхідно зробити державний механізм зрозумілим та доступним для суспільства. Національні інтереси України в інформаційній сфері виявляються, зокрема, у реалізації громадянами закріпленого у Конституції України права на інформацію; інформаційне забезпечення державної політики, пов'язане з гарантією відкритості державних інформаційних ресурсів. Для реалізації зазначених інтересів необхідно створити умови для ефективної взаємодії органів влади та суспільства. Першим кроком на шляху до такої взаємодії можна вважати переведення в електронну цифрову форму більшої частини документообігу, що здійснюється між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, з одного боку, та громадянами – з іншого, що, безсумнівно, сприяє створенню ефективного інформаційно-правового механізму реалізації прав людини та громадянина в умовах глобалізації.